

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 458/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou Mgr. Viktóriou Hellenbart, M. Rázusa 146/23, Lučenec, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 5Tpo/27/2021 z 20. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 458/2021 z 26. augusta 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 18. júla 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia základných práv na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2, na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 4 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať primerané finančné zadosťučinenie 500 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie pre prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona (ďalej len „TZ“) na tom skutkovom základe, že 27. marca 2021 svoju matku verbálne a fyzicky napadol. Uznesením Okresného súdu Lučenec č. k. 0Tp/24/2021 z 30. marca 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“). Lehota väzby začala plynúť 27. marca 2021. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu sťažnosť do zápisnice. Okresný súd ustanovil sťažovateľovi obhajkyňu 31. marca 2021. Podľa tvrdení sťažovateľa bola notifikácia o ustanovení obhajcu *ex offio* doručená jeho obhajkyňi do elektronickej schránky až 6. apríla 2021. Na sťažnosť sťažovateľa krajský súd napadnutým uznesením väzbu sťažovateľa inými prostriedkami nenahradil a jeho sťažnosť zamietol. Napadnuté uznesenie bolo obhajkyňi sťažovateľa doručené 19. mája 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ označil skutkové a právne závery krajského súdu ako zjavne neodôvodnené, arbitrárne a z ústavného hľadiska neudržateľné. Sťažovateľ argumentuje, že (i) pri zadržaní a obmedzení jeho osobnej slobody vznikol dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 TP, (ii) obhajkyňi sťažovateľa bola notifikácia o ustanovení obhajcu *ex offio* z 31. marca 2021 doručená do elektronickej schránky až 6. apríla 2021, (iii) okresný súd nedoručil obhajkyňi sťažovateľa písomnosti do elektronickej schránky, ale využil poštovú zásielku s odbernou lehotou 18 dní, (iv) krajský súd arbitrárne posúdil dôvodnosť väzby sťažovateľa, (v) krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa až po 7 dňoch. Ďalej namieta, že obhajkyňa mu bola ustanovená až po vyhlásení uznesenia o vzatí do väzby a na prípravu obhajoby a odôvodnenie sťažnosti uložil obhajkyňi lehotu 3 dni. Podľa jeho názoru postupom všeobecných súdov bolo o jeho sťažnosti z 30. marca 2021 rozhodnuté až 20. apríla 2021.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

4. Krajský súd uviedol, že argumentácia sťažovateľa v ústavnej sťažnosti vychádza z neznalosti trestnoprávných predpisov, ako aj relevantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ústavného súdu. K namietanému porušeniu čl. 50 ods. 3 ústavy uviedol, že v prípade sťažovateľa ide o špeciálneho recidivistu, ktorý mal počas plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia spáchať rovnaký trestný čin proti poškodenej (jeho matke) ako v prípade jeho posledného odsúdenia (rozsudok okresného súdu č. k. 3T/160/2020 zo 4. februára 2021), ktorým bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) TZ, pričom rovnakého trestného činu sa mal dopustiť mesiac po poslednom odsúdení. Ďalej uviedol, že sťažovateľ bol pri zadržaní a obmedzení osobnej slobody poučený o svojich právach, ako aj práve zvoliť si obhajcu, a uviedol, že „*obhajcu si nevolí a nežiada, aby mu bol ustanovený... proti uzneseniu o vznesení obvinenia si nepodáva sťažnosť a obhajcu si nezvolil, ani nezvolí, a ani nežiada, aby mu bol ustanovený*“. Krajský súd poukázal na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 34/1999 a konštatoval, že „*orgány činné v trestnom konaní nemôžu obvinenému*

ustanoviť obhajcu proti jeho vôli, teda pokiaľ o tom sám nepožiada, alebo pokiaľ nevznikne dôvod povinnej obhajoby“.

5. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 2 ústavy krajský súd uviedol, že ústavný súd v uznesení č. k. III. ÚS 447/2016 zdôraznil, že až po vznesení obvinenia sa v rozhodujúcej miere otvára priestor na dokazovanie v prípravnom konaní, v dôsledku čoho sa dôvodnosť vzneseného obvinenia postupne odкрýva. Keďže sťažovateľ svoje právo na právnu pomoc nevyužil, nemohlo tým dôjsť k jeho porušeniu.

6. K *ex offo* obhajobe krajský súd uvádza, že notifikácia o vygenerovaní *ex offo* obhajcu je vytvorená automaticky programovým prostriedkom, následne je zaslaná do elektronickej schránky príslušného obhajcu a napokon je vypracované opatrenie o ustanovení obhajcu, ktoré je ustanovenému obhajcovi doručované. Krajský súd tiež uviedol, že orgány činné v trestnom konaní a súdy sú povinné väzobné veci vybavovať prednostne a urýchlene. Táto zákonná požiadavka sa vzťahuje aj na ustanovených obhajcov. Krajský súd tvrdí, že obhajkyňa bola sťažovateľovi ustanovená 31. marca 2021, teda deň po rozhodnutí o jeho vzatí do väzby, a pri rozhodnutí o väzbe sťažovateľa bola naplnená aj požiadavka rýchlosti rozhodovania (čl. 5 ods. 4 dohovoru). V závere uviedol, že v prípade sťažovateľa neboli porušené ním uplatnené práva, a žiada ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

7. Sťažovateľ v replike uviedol, že povinná obhajoba v štádiu zadržania môže prispieť k tomu, aby k takémuto zásahu došlo len v nevyhnutných prípadoch, a je toho názoru, že väzba na Slovensku v trestných veciach je nadužívaným inštitútom. Ďalej uviedol, že podľa záverov znaleckého posudku je osobou závislou na omamných a psychotropných látkach. Všetky skutky nim spáchané v minulosti boli v dôsledku jeho závislosti od omamných a psychotropných látok. Podľa jeho názoru pri zadržaní nebol schopný sa náležite obhajovať. Sťažovateľ uvádza, že jeho obhajkyňa bola doručená notifikácia o ustanovení obhajcu 6. apríla 2021, nie 31. marca 2021, ako to tvrdí krajský súd. Dĺžku rozhodovania o jeho sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby považuje za neprimeranú. Tiež dodal, že po zahlásení sťažnosti do zápisnice nebol povinný sťažnosť odôvodniť (§ 189 ods. 3 TP).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie pre účely realizácie úplného meritórneho prieskumu sťažovateľom tvrdených skutočností.

9. Podľa § 360 ods. 1 TZ: *„Kto sa inému vyhráza smrťou, ťažkou ujmom na zdraví alebo inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to môže vzbudiť dôvodnú obavu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.“* Podľa § 360 ods. 2 písm. b) TZ: *„Odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 na chránenej osobe.“* Podľa § 71 ods. 1 písm. c) TP: *„Obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený*

a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil, a ak vzhľadom na osobu obvineného, povahu alebo závažnosť trestného činu, pre ktorý je trestne stíhaný, nie je v čase rozhodovania o väzbe možné väzbu nahradiť podľa § 80 alebo § 81.“

IV.1. K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým uznesením:

10. Sťažovateľ namieta arbitrárnosť a nezákonnosť napadnutého uznesenia o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa o vzatí do väzby, neskúmanie dôvodnosti väzby a neprimeranú dĺžku rozhodovania o jeho sťažnosti. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy: „*Nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon...*“ Podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru: „*Každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákon, zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.*“ Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru: „*Každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.*“ Rozhodovanie o väzbe (a v rámci toho o vzatí do väzby) je *ratione materiae* súčasťou čl. 5 dohovoru. Aspekty väzby majúce hmotnoprávnu povahu sú v prípade rozhodovania o vzatí do väzby súčasťou čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a procesnoprávne aspekty rozhodovania o väzbe sú súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru (II. ÚS 386/2016). Úlohou všeobecných súdov pri posudzovaní existencie dôvodov väzby je predvídať možné riziká v rovine pravdepodobnosti, vychádzajúc z povahy a okolností skutkov, ktoré sa kladú dotknutej osobe za vinu, pričom súd v tomto štádiu stavia svoje závery na základe dôvodného podozrenia [rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 20. 3. 1997 vo veci Lukanov proti Bulharsku, sťažnosť č. 21915/93].

11. Krajský súd v zhode so sudcom pre prípravne konanie dospel k záveru, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu v čase plynutia skúšobnej doby podmieneného odsúdenia rozsudkom okresného súdu č. k. 3T/160/2020 zo 4. februára 2021 za rovnaký trestný čin [prečin nebezpečného vyhrážania § 360 ods. 1 a 2 písm. b) TZ], pričom v oboch trestných konaniach je poškodenou matka sťažovateľa. Uvedeným rozsudkom bolo sťažovateľovi uložené aj obmedzenie spočívajúce v zákaze požívania alkoholických nápojov a návykových látok. Sťažovateľ sa v rovnaký deň, ako bol zadržaný (27. marca 2021), podrobil toxikologickému vyšetreniu moču, z ktorého vyplynul pozitívny nález na prítomnosť amfetamínu v jeho tele. Podľa výpisu Ústrednej evidencie priestupkov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky sa sťažovateľ dopustil 11 priestupkov, pričom dva z nich spáchal voči svojej matke [priestupky proti občianskemu spolunažívaniu § 49 ods. 1 písm. e) zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov]. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mal dopustiť rovnakého skutku cca

mesiac od posledného odsúdenia za rovnaký trestný čin a tiež mal porušiť aj zákaz požívania návykových látok. Krajský súd konštatoval, že predchádzajúce odsúdenia a postihnutia za priestupky nemali na sťažovateľa žiadny vplyv, pričom sa sťažovateľ mal opakovane dopustiť rovnakého protiprávneho konania. Z obsahu zabezpečeného spisu a vykonaných dôkazov považoval krajský súd za preukázané, že v prípade sťažovateľa boli dôvody preventívnej väzby naplnené [§ 71 ods. 1 písm. c) TP]. Krajský súd sa zaoberal aj možným nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka [§ 80 ods. 1 písm. c) TP] a dospel k záveru, že vzhľadom na osobu sťažovateľa (už bol súdne trestaný), okolnosti prípadu (skutku sa mal dopustiť v krátkej dobe od posledného odsúdenia) by bolo nahradenie väzby inštitútom probačného a mediačného úradníka nepostačujúce.

12. V prípade sťažovateľa sa nepreukázala neoprávnenosť pozbavenia jeho osobnej slobody väzbou, resp. preukázala sa jej nevyhnutnosť a primeranosť k dosiahnutiu legitímneho cieľa. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia v zásade nevyplýva nič, čo by signalizovalo svojvoľný alebo zjavne neopodstatnený výklad relevantnej zákonnej úpravy vo veci konajúcim súdom vrátane uplatnených práv, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené. Krajský súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil dôvodnosť preventívnej väzby sťažovateľa a naplnil aj zákonný príkaz zaoberať sa nahradením väzby sťažovateľa (II. ÚS 67/2013). Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením uplatnených práv sťažovateľa a napadnutým uznesením krajského súdu.

13. Ústavný súd k dĺžke konania považoval z napadnutého uznesenia za preukázané, že sťažovateľ bol zadržaný 27. marca 2021, prokurátor doručil sudcovi pre prípravne konanie návrh na vzatie sťažovateľa do väzby 29. marca 2021 a následne o návrhu rozhodol sudca pre prípravne konanie v zákonnej lehote 48 hodín (30. marca 2021). Sťažovateľ zahlásil sťažnosť do zápisnice toho istého dňa. Sťažnosť sťažovateľa už s odôvodnením jeho obhajkyňou bola doručená okresnému súdu 13. apríla 2021. O sťažnosti sťažovateľa rozhodol krajský súd napadnutým uznesením (20. apríla 2021).

14. Ústavný súd sa stotožnil s argumentáciou sťažovateľa, že konanie o väzbe má byť urýchlené. Požiadavke rýchlosti zodpovedajú lehoty počítané na týždne a podľa judikatúry tejto požiadavke nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a na oboch stupňoch lehotu dvoch mesiacov (III. ÚS 255/03), čo nie je prípad sťažovateľa. Ústavný súd tak dospel k záveru, že trestné konanie sťažovateľa zodpovedalo požiadavke rýchlosti podľa uplatnených práv sťažovateľa.

15. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovetl.

IV.2. K namietanému porušeniu čl. 47 ods. 2 ústavy, čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým uznesením:

16. Podľa č. 47 ods. 2 ústavy: „Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.“ Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy: „Obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý

čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.“ Podľa § 37 ods. 1 písm. a) TP: „Po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak je vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave.“ Podľa § 37 ods. 2 TP: „Obvinený musí mať obhajcu aj vtedy, ak to považuje súd a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt za nevyhnutné najmä preto, že majú pochybnosť o spôsobilosti obvineného náležite sa obhajovať.“ Podľa § 40 ods. 1 TP: „Ak obvinený nemá obhajcu v prípade, v ktorom ho musí mať, určí sa mu lehota na zvolenie obhajcu. Ak v tejto lehote nebude obhajca zvolený, musí mu byť obhajca bez meškania ustanovený. Obhajcu ustanoví a ustanovenie obhajcu zruší v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti.“ Podľa § 40 ods. 2 TP: „Obvinenému, ktorý nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby a požiada o ustanovenie obhajcu, je povinný v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie a v konaní pred súdom predseda senátu ustanoviť obhajcu z advokátov aj v prípade, že neexistujú dôvody povinnej obhajoby. Skutočnosť, že nemá dostatočné prostriedky, musí obvinený preukázať.“ Podľa § 41 ods. 1 TP: „Ustanovený obhajca je povinný obhajobu bez meškania prevziať.“ Podľa § 66a TP: „Na doručovanie elektronickými prostriedkami podľa tohto zákona sa nevzťahuje osobitný predpis o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci.“

17. Sťažovateľ v tejto časti ústavnej sťažnosti namietal, že v čase zadržania bol pod vplyvom omamných a psychotropných látok, a preto nebol spôsobilý porozumieť poučeniu zvoliť si obhajcu. Ďalej namietal, že obhajkyňa mu bola ustanovená až po vyhlásení uznesenia o vzatí do väzby a na odôvodnenie sťažnosti súd uložil ustanovenej obhajkyňi lehotu 3 dní. Tiež namietal, že okresný súd pri doručovaní opatrenia o ustanovení obhajcu z 30. marca 2021 nevyužil doručovanie prostredníctvom elektronickej schránky, ale prostredníctvom poštovej zásielky s odbernou lehotou 18 dní.

18. Ústavný súd v tejto časti sťažnostnej argumentácie nemá dôvod polemizovať so závermi krajského súdu, podľa ktorého podľa § 37 ods. 1 písm. a) TP po vznesení obvinenia musí mať obvinený obhajcu už v prípravnom konaní, ak je vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave. Z dikcie tohto ustanovenia podľa krajského súdu vyplýva, že obvinený nemusí mať obhajcu v prípade, ak je mu vznesené obvinenie a je podaný návrh na vzatie do väzby, a taktiež obhajcu nemusí mať ani počas výsluchu, keď sudca pre prípravné konanie rozhoduje o jeho väzbe. Obvinený musí mať obhajcu ihneď po vznesení obvinenia len v prípadoch uvedených v § 37 ods. 1 písm. b), c), d) a e) TP. Vychádzajúc zo zápisnice zo zadržania, dospel súd k záveru, že sťažovateľ bol poučený o svojich právach, avšak sťažovateľ si obhajcu nezvolil a ani nežiadal, aby mu bol obhajca ustanovený. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia si sťažnosť nepodal. Preto sudca pre prípravne konanie ustanovil sťažovateľovi obhajcu až po tom, ako bol vzatý do väzby, keď už podľa § 37 ods. 1 písm. a) TP vznikol u sťažovateľa dôvod povinnej obhajoby.

19. Ústavný súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. R 50/2013, v ktorom sa uvádza, že povinná obhajoba z dôvodu väzobného stíhania obvineného [§ 37 ods. 1 písm. a) TP] vzniká až vykonateľnosťou rozhodnutia sudcu pre prípravne konanie alebo súdu o vzatí do väzby [§ 83 ods. 1, ods. 3, § 184 ods. 2 TP], nepôsobí spätne, a nemá preto vplyv na zákonnosť prechádzajúcich úkonov.

20. Ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 34/1999 uviedol: „Právo na obhajobu do okamihu nadobudnutia právneho postavenia obvineného sa nezaručuje podľa čl. 50 ods. 3. Je implikované v ochrane podľa čl. 47 ods. 2 ústavy.“ K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru ústavný súd poznamenáva, že čl. 47 ods. 2 ústavy nemožno identifikovať s čl. 6 ods. 3 písm. b) dohovoru. Ústava v tomto prípade zaručuje viac práv ako dohovor vzhľadom na právnu pomoc nielen v trestnom konaní, ale v každom konaní, pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy.

21. Ústavný súd na porovnanie tiež poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. k. R 39/1979, z ktorého vyplýva, že dôvod povinnej obhajoby uvedený v § 37 ods. 1 písm. a) TP vzniká momentom vzatia sťažovateľa do väzby (§ 72 TP), a nie už jeho zadržaním (§ 86 TP), prípadne vznesením obvinenia proti osobe podozrivej, ktorá bola zadržaná (§ 85 TP). Podľa judikatúry ESLP prítomnosť obhajcu pri zadržaní je vyžadovaná v prípadoch, ak ide o mladistvého (rozsudok ESLP z 29. 2. 1988 vo veci Bouamar proti Belgicku, sťažnosť č. 9106/80, § 57), duševne chorú osobu (rozsudok ESLP z 12. 5. 1992 vo veci Megyeri proti Nemecku, sťažnosť č. 13770/88, § 27) alebo cudzinca nedostatočne oboznámeného s právnym poriadkom danej krajiny (Sanchez-Reisse, § 47). Teda samotná skutočnosť, že sťažovateľ bol pod vplyvom omamných a psychotropných látok v čase zadržania, nezakladá dôvod povinnej obhajoby tak, ako si to sťažovateľ vysvetľuje.

22. Keďže ústavný súd nezistil, aby v prípade sťažovateľa bolo porušené jeho základné právo na obhajobu napadnutým uznesením, preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

23. Ústavný súd preskúmal sťažnostnú argumentáciu vo vzťahu k namietanému doručovaniu opatrenia o ustanovení obhajcu *ex offi* prostredníctvom poštovej zásielky s odbernou lehotou 18 dní.

24. Krajský súd v napadnutom uznesení uvádza, že v prípade notifikácie o ustanovení obhajcu nejde o doručovanie podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov, pretože pri notifikácii o ustanovení obhajcu ide o automatické vygenerovanie oznámenia obhajcovi, že bol ustanovený za obhajcu *ex offi* prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti. Krajský súd poznamenal, že v súlade so zákonom ustanovil sťažovateľovi obhajkyňu, ktorej bolo opatrenie o ustanovení obhajcu doručené spolu s uznesením o vzatí sťažovateľa do väzby, zápisnicou o výsluchu sťažovateľa a návrhom prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby. Prílohou vyjadrenia krajského súdu k ústavnej sťažnosti bolo aj potvrdenie o pridelení *ex offi* obhajkyne z 31. marca 2021 o 10.30 h.

25. Obhajkyňa sťažovateľa v odôvodnení sťažnosti z 12. apríla 2021 (konkrétne bod 12) uviedla, že „Súd doručil obhajcovi do elektronickej schránky, v súlade so zákonom 305/2013 Z. z. o e-governmente, dňa 31.3.2021 o 10:28 notifikáciu o vygenerovaní advokáta *ex off*o, ktorú obhajca prevzal dňa 06.4.2021 o 9: 35 hodine. Z tejto notifikácie sa obhajca nedozvedel, v akej veci, ktorému klientovi bude ustanovený ako obhajca *ex off*o.“ Ústavný súd tak považoval za preukázané, že obhajkyňa bola sťažovateľovi ustanovená včas a potrebné listiny jej boli riadne súdom vyexpedované a doručené. Obhajkyňa sťažovateľa si notifikáciu o vygenerovaní obhajcu *ex off*o prevzala prostredníctvom elektronickej zásielky 6. apríla 2021 a písomnosti zo súdu prevzala až poštovou zásielkou 12. apríla 2021. Okresný súd vyhotovil v aplikácii opatrenie z 31. marca 2021, ktoré toho istého dňa doručil ustanovenej obhajkyňi do elektronickej schránky (čo potvrdila aj ustanovená obhajkyňa v odôvodnenej sťažnosti), a tým bola zo strany okresného súdu zachovaná lehota 3 pracovných dní podľa § 30 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Správcovskom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov. Ústavný súd tak považoval za preukázané, že sťažovateľovi bola obhajkyňa ustanovená 31. marca 2021, teda deň po rozhodnutí o vzatí sťažovateľa do väzby.

26. Ústavný súd v uvedených okolnostiach k námietke sťažovateľa týkajúcej sa doručovania písomností uvádza, že doručovanie elektronickými prostriedkami v trestnom konaní sa riadi ustanoveniami TP. Ústavný súd pripúšťa vznik technických nedostatkov programového systému pri vygenerovaní *ex off*o obhajcov, avšak v prípade sťažovateľa nezistil také ústavnoprávne pochybenia krajského súdu, ktoré by zakladali porušenie uplatnených práv. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

IV.3. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením:

27. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy: „Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.“ Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokolvek trestného obvinenia proti nemu.“

28. V súvislosti s námietkou porušenia označených práv ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej už vyslovil, že procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 dohovoru, ako aj z čl. 46 ods. 1 ústavy sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby. So zreteľom na to, že čl. 6 sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky tu uvedené nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4, no určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4, i keď nemusia byť nutne rovnaké ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 (II. ÚS 108/08, II. ÚS 266/2013).

29. Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o väzbe musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 dohovoru, resp. čl. 46 a nasl. ústavy. So zreteľom na to, že čl. 6 dohovoru, a teda ani čl. 46 a nasl. ústavy sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, tieto garancie sú v prípade rozhodovania o väzbe súčasťou čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy (II. ÚS 108/08, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013). Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že na rozhodovanie o väzbe spravidla nemožno aplikovať sťažovateľom uvedený čl. 50 ods. 3 ústavy, ale (keďže ide o porušenie procesného práva na obhajobu pri rozhodovaní o väzbe) prichádza do úvahy použitie čl. 17 ústavy, resp. čl. 5 dohovoru (III. ÚS 16/2021). Z uvedeného dôvodu preto ani v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhoviel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu